

אמת צרופה

בו ידובר בעניין יתרון 'האמונה התמימה' הגבוהה מעלה מעלה משכל וחכמה, חסרון החקירה בשכל והגיון אנושי המוגבל בתבנית 'חקות שמים וארץ', המכשיל בני אדם עדי שאול, ולכדי כפירה בתורה ובחכמי ישראל לדורותיהם רח"ל.

ובעניין חשיבות לימוד 'תורת החזן', החלק הרביעי בפרדס התורה הקדושה, שנמסר מפי הגבורה לאדם הראשון והאבות, וממשה רבינו ע"ה במסורה ליחידים הראויים אשר בכל דור ודור, השתלשלותה דרך ספר הזוהר הקדוש, קבלת הקדמונים, האר"י הקדוש, הרמח"ל, הגר"א והבעש"ט, עד דורנו אנו, להאיר נשמות דור עקבתא דמשיחא דייקא, שישתוקקו ויכמהו לאמת התורה ולדבקות בה' יתברך, כהכנה לגאולה השלמה אשר בא תבוא במהרה אמן.

ונלווה אליו פירוש

אמת מארץ

הערות וביאורים.

נכתב בחדש ה' הגדול עלי

וברחמי הרבים

יניב דהרי

כסלו התש"פ

כל הזכויות שמורות למחבר

אין להעתיק ספר זה או חלקים ממנו לצרכים מסחריים
בשום צורה ובשום אמצעי, אלקטרוני או מכני, לרבות צילום
או הקלטה, ללא אישור בכתב מהמחבר.

ניתן להשיג את הספר

בטל': 058-32-72-772

טלפקס: 153-8866-50-68

ובחנויות הספרים המובחרות

ניתן לשלוח הערות לדוא"ל:

avkal10@gmail.com

סדר ועימוד, עיצוב גרפי

עמירם יוסף קדוש

055-668-44-12

יצחק רצאבי ♦ ITZHAK RETZABI

ראש ביהמ"ד בית הוראה ומכון פעולת צדיק

וראש מוסדות יד מהרי"ץ בני ברק

מח"ס שלחן ערוך המקוצר ח"ח

מסקי מהרי"ץ ר"ח שו"ת עולת יצחק ב"ח ועוד

לק"י יום שנכפל בו כי טוב י' אלול ה'תשע"ח ב'שכ"ט

הסכמה

שמח לבי ויגל כבודי לחזות בנועם החוברת הנקובה בשם **אמת צרופה**, כשמה כן היא, שיום ועשה ידידנו הנעלה כש"ת **הרב יניב דהרי שלישי**א מהעיר אשדוד ת"ז, ההולך מחיל אל חיל, כי כבר הוציא לאור חיבורו הנחמד על התורה ספר עב הענק, ועתה ראה ונתן אל ליבו הטהור להעלות מהגיגי מחשבותיו אשר יגע ועמל בהן מרוב כאבו וצערו כדי לסתום פי הטועים והתועים אשר שתו בשמים פיהם כבשי דרחמנא רזו תורתנו הקד' אשר לא ידעו ולא יבינו בחשכה יתהלכו, ואף שיש הרבה להשיבו וכבר נתחברו ספרים רבים להראות סכלותם ובערותם בטעותם, מכל מקום הוא הוסיף נופך משלו לבאר עניין יתרון האמונה התמימה ממקורות נאמנים, יישר חלילה לאורייתא שמוכה בזה את הרבים.

ולדידי הקטן חזי לי עיקר הטעם שיצאו הם מן הכלל לזלזל ולפעור פיהם אף שהיו תלמידי חכמים ומעיקרא עסקו בנסתרות, מ"מ לא היה זה בקדושה ובטהרה, וכמבואר במאור ושמש ריש פרשת אמור כי מי שאינו נזהר בטבילת עזרא אי אפשר לו בשום אופן להגיע לגופי תורה ומצוות, אם הוא לומד ספרי קבלה והוא בלתי טהור יכול לבוא חלילה על ידי זה לידי אפיקורסות רח"ל, והרחבתי בזה בנפלאות מתורתך שעודנו בכתובים ע"פ אמור אל הכהנים בני אהרן, ובשערי יצחק שיעור מוצש"ק כי תצא ה'תשע"ב ב'שכ"ג.

ובכן חפץ יי בידו יצלה, ויוכה הרב יניב יצ"ו להניב פירות טובים ברוב תבונה, להגדיל תורה ולהאדירה, וימלא ה' ברוך הוא כל משאלות ליבו לטובה, אכ"י.

כתיירת

הצב"י יצחק בכמהר"נ רצאבי יצ"ו

בס"ד
הרב דב הכהן קוק
עיה"ק טבריה
סיו תשע"ז
תאריך

הנה הספר אמת ציורה
א הנה ינה דהי ה"ו
מקני נצי עצמו
קלא כל ציון להסכאות
והתועלת אחי
היא גרורה ופועלת אלקים
ועבודת הרע
תלוי להיחזק אלק
קנינת המורה נאמן
דקדקבן

למי אנו מביאים חסדי אמת הע"ב
רמי דב רבין קוק ויפרי הנה האמה תועלת חזק
אנחנו רב אהיה גם יצחק ארימון

לברך את עמו ישראל באהבה

הנה הספר "אמת צרופה" של הרב יניב דהרי הי"ו
מדבר בעד עצמו ללא כל צורך ב"הסכמות"
והתועלת ממנו היא ברורה ופועלת לאלתר וזכות הרבים
תלויה בהרב המחבר שליט"א

בברכת התורה ולומדיה
ד. קוק הכהן

גם אני מצטרף לדברי חתני הגה"צ רבי דב הכהן קוק ויזכה הרב
המחבר להגדיל תורה ולהאדירה

מברכו בכל לב
יצחק זלברשטיין

בס"ד, כ"ז אדר ב תשע"ט, 4-1048/ע"ט

דברי ברכה

הובא לפני גליונות מהספר **"אמת צרופה"**, מעשה ידי של הרב החשוב והנעלה, משנתו סדורה וערוכה, חכו ממתקים וכולו מחמדים, יראתו קודמת לחכמתו, שמן תורק שמו, כבוד שם תפארתו, כה"ר רבי **יניב דהרי שליט"א**. וב"ה זיכהו השי"ת להוציא ספר על פרשיות התורה **"עב הענין"** ועתה חיבר ספר בענין יתרון האמונה התמימה בה' ובמשה עבדו, והשתלשלות הדורות מדור דור עד דורנו אנו מלוקטים מדברי רבותינו ראשונים ואחרונים, והוסיף ממנו ממה שחננו השי"ת, וערך וסידר הדברים בטוב טעם ודעת, דבר דבור על אופניו, איישר חיליה לאורייתא.

הנה ענין האמונה בהשגחת השי"ת היא ע"י התבוננות בטבע, כיצד גוף האדם פועל, כי האדם מכונה פלאית המהלכת על שנים, בבחינת מבשרי אחזה אלוה, וכן כשמתבונן במחזה שמים לרום, והארץ לעומק, העולם ידמה בעיניו כחידה. ומבינים שהשי"ת שולט גם בטבע, וע' במדרש (רכה פר לט ס"א), אמר ר' יצחק משל לאחד שהיה עובר ממקום למקום וראה בירה דולקת אמר, אפשר שבירה זו בלא מנהיג וכו'. ע"ש. והביאור הפשוט הוא, שאברהם אבינו ראה עולם שצוץ אנכי ה' אלוקיך, ומזה הבין שיש בורא לעולם. כי א"א אחרת. מי יצר את הטבע הנפלא. אמונה פירושה כדבר שאתה לא רואה בחוש, אבל אתה מתבונן ומאמין. והרי מתוך העולם רואים את הקב"ה. מתוך התפוח, השולחן, וכו', והוי בגדר ידיעה ולא אמונה.

ובאמת שיש אמונה ויש ידיעה. ידיעה נאמרת על דבר הנראה ונתפס, אמונה נאמרת על דבר שלא רואים ולא נתפס, דבר שלמעלה מהשגתנו. רואים מציאות הבורא מתוך העזה"ז, זה בגדר ידיעה, אני יודע שעץ זה נעשה ככח עליון, סוגי הפירות במראה ובטעם כל זה אני יודע שזה מכח עליון שטבע כן בטבע. אמנם לא ראיתי, אבל זו ידיעה. ולכך צריך אמונה.

הסמ"ג (מ"ע א'), כותב, מצות עשה להאמין כי אותו שנתן לנו את התורה בהר סיני, ע"י משה רבינו, הוא ה' אלוקינו שהוציאנו ממצרים, והוא מה שאמר בשעה שנתן את התורה (שמות כ. ב): אנכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים. ע"כ. והיינו שמהפסוק אנכי ה' אלוקיך למדים שמצוים אנו להאמין שיש מציאות ה'. אחד יחיד ומיוחד.

והרמב"ם (נפ"א מהל' יסודי התורה ה"א) כותב, יסוד היסודות ועמוד החכמות לידע שיש שם מצוי ראשון, והוא ממציא כל נמצא, וכל הנמצאים משמים וארץ ומה שביניהם לא נמצאו אלא מאמתת המצא. ע"כ. והדגיש את המושג ידיעה. וכן מבואר בה"ו שם, שכל המעלה על דעתו שיש שם אלוה אחר חוץ מזה, עובר בלא תעשה שנאמר לא יהיה לך אלהים אחרים על פני, וכופר בעיקר שזהו העיקר הגדול שהכל תלוי בו.

ונודע מה שהעירו ממ"ש הרמב"ם בספר המצוות (עשין מצוה א) בזה"ל: המצוה הראשונה היא הצווי אשר צונו להאמין האלוהות, והוא שנאמין שיש שם עילה וסיבה, הוא פועל לכל הנמצאות, והוא אמרו ית' אנכי ה' אלוהיך. ע"כ. ומבואר שמצות אנכי ה' אלוקיך הוא אמונה, ואילו ביר החזקה מבואר דאנכי ה' אלוקיך הוא ידיעה. והדברים לכאורה סותרים. ומביאים שהגר"ו שאל את הגר"ח שאלה זו, והשיב, שביר החזקה מדובר על מה שבני אדם יכולים לתפוס בשכלם, שבוה צריכים

להגיע לדרגה של ידיעה, שנוכל לדעת מתוך הכריאה מציאותו יתב', מבשרי אחזה אלוה, ואילו בספר המצוות הכוונה היא בדברים שהם למעלה מהשגתנו, שבהם חייבים אנו להאמין, מאחר ולא שייך בהם ידיעה, ואין כאן סתירה.

וכיו"ב כתב במעשה רוקח על הרמב"ם, וז"ל: ולא כתב להאמין לפי שעיקר המצוה היא ע"י הידיעה האמיתית, כדרך שעשה אברהם אבינו ע"ה, ועל דרך דע את אלהי אביך ועבדוהו, אשר ע"י זה תתחזק ממילא האמונה בלבך, ויחול עליו מצות היחוד והאהבה וכו', וכן עשה רבינו בתחילת מנין מצות ע"כ, וע' להגר"ח העליר במהדורתו על ספר המצוות. ויש מי שכתב ליישב, שהמילה הערבית שהשתמש בה הרמב"ם בספר המצוות, להאמין האלהות, משמעותה ידיעה.

הגאון רבי אלחנן וסרמן בקובץ מאמרים כותב, שעצם העובדא שהתורה ניתנה לכלל ישראל, מקטנם ועד גדלם, וכל ילד בן י"ג שנה, וילדה בת י"ב שנה, נעשים חייבים בכל המצוות, כולל מצות האמונה, מדבר זה מוכח שמצוה זו היא פשוטה ביותר, שמתוך הכריאה רואים בתושה את מציאותו יתב'. כי אם היה צריך מחשבות ומחקרים לכך, היאך התורה ציותה ילד בן י"ג שנה. הרי טענו בדבר פילוסופים וכו'.

ובאמת שהשכל בעצמו מחייב זאת, להבין שבדברים שהם למעלה משכל אנוש, אין להתבונן בהם, וכל המתבונן באלו מבזה את השכל. למה הדבר דומה, למי שנותנים לו פרח עם ריח טוב להריח, והוא לוקח את הפרח ומניחו ליד האוזן. הוא מבזה את עצמו בזה, שתולה באוזן מה שלא יכולה. וכן מי שמביאים לו ציור נאה ולוקח הציור ומניחו אצל האף להריח, הרי א"א להריח יופי של ציור. כך מי שמתבונן בדברים שהם למעלה מהשגת השכל, מה יש למעלה וכו', בזה גופא הוא מבזה את השכל, שתולה בה מה שאין בה שום כח לידע דברים כאלה. וזה שמצינו אצל אברהם אבינו שהגיע להכרה מתוך התבוננות בכריאה. מה רבו מעשיך ה'. צאו וראו מי ברא אלה, ומבשרי אחזה אלוה.

ובאמת מי שמתנער מתאוות העולם הזה, ומתבונן בשכלו ממחזה שמים לרום, הארץ והימים לעומק, הוא נרגש ונדהם, כמ"ש החזו"א בריש ספרו אמונה ובטחון, וע"ש שתיאר את פעולות גוף האדם שזו למעשה מכונה פלאית ההולכת על שחים, כיצד המעיים פועלות, כיצד הלב פועל עשרות שנים בלי בטריה, והדם נזרק למעלה ולקצה הרגלים בתמידות, חוש הידים, המוח, כל הדברים האלה מחזיקים את האמונה, כי מי יכול לברוא דבר פלאי כזה, אם לא הבורא יתב', וזהו מבחינת מבשרי אחזה אלוה.

וברכתי להרב המחבר שליט"א שיהי רצון וחפץ ה' בידו יצלח, ויפוצו מעיינותיו חוצה, וימשיך לזכות הרבים וירחיב גבולו בתלמידים להגדיל תורה ולהאדירה, בשבוע שמחנות.

בברכת התורה,

יצחק יוסף

הראשון לציון הרב הראשי לישראל
ונשיא הרבנות הראשית לישראל

Rabbi Samuel David Gross
Dean Kolell Ohavei Torasecha
Rosh Beit Din Ha'Yosher V'Hatov
Rabbi Of Chasidei Gur - Ashdod

הרב שמואל דוד הכהן גרוס
ראש כולל אוהבי תורתך
אב"ד ביה"ד הישר והטוב
רב חסידי גור - אשדוד

ביה"ד, ד"ר שמואל גרוס

הנני גומל תהלים אמת במעלותי מספרו של הרב יצחק קהר
ד"ר שמואל גרוס זכ"ל. ונכיר דברי אמת
והוא נקד המעלות זכ"ל. ונכיר דברי אמת
ואמת דבר ורבים וכן המעלה וכן המעלה
על המעלה במעלות הפסוקים וכן המעלה
על המעלה למעלה ספרים וכן המעלה

הנני גומל תהלים אמת
ד"ר שמואל גרוס
זכ"ל

הריני בזאת להביע את התפעלותי מספרו של הרב"ג יצחק דהרי שליט"א
שעומד להציאו בשם 'אמת צרופה'. וניכרין דברי אמת ויוצא הוא נגד
המשכילים שהגיעו לידי כפירה, ובודאי יהי' בזה תועלת רבה לרבים. וגם
התחזק גברא בספרו הקודם 'עב הענן' על התורה בפירוש הפסוקים, וכעת
מוסיף הוא ויעזרהו השי"ת שיוציא לאור הרבה ספרים ויזכה את הרבים.

ביקרא דאורייתא
שמואל דוד הכהן גרוס

הנני גומל תהלים אמת במעלותי מספרו של הרב יצחק קהר
ד"ר שמואל גרוס זכ"ל.

ג"א מצטרף ומברך את המחבר שליט"א בכל חותמי ברכות.
הק' נפתלי מאסקאוויטש

David Lau
Chief Rabbi of Israel
President of the Great Rabbinical Court

דוד לאו
הרב הראשי לישראל
נשיא בית הדין הרבני הגדול

בס"ד, כ' אדר א, תשע"ט
25 פברואר, 2019
הסכ' - 377.עט

לכבוד
הרב יניב דהרי שליט"א

מכתב ברכה

ראיתי את ספרך "אמת צרופה" שעוסק בותרון האמונה התמימה. בנושא זה יש להאריך רבות, ואתה בקציר האומר הבאת את יסודות הדברים. ואכן גבול יש לשכל האנושי, וכבר הורנו הו"ל (חגיגה יא ע"א) "כל המסתכל בארבעה דברים ראוי לו כאילו לא בא לעולם: מה למעלה, מה למטה, מה לפניו ומה לאחור". ומצד שני ידועים דברי רבי יוסי "אוי לבריות שראות ואינן יודעות מה ראות, עומדות ואינן יודעות מה הן עומדות" (שם יב ע"א). מדבריו עולה שישנה חובה להשתמש בשכל האנושי לחקור ולדעת. כיצד ניתן ליישם את שני הדברים.

הרס"ג בהקדמה לספרו "אמונות ודעות": "אנו חוקרים ומעיינים בענייני תורתנו בשני עניינים: האחד שיחבר אצלו בפועל מה שידענו מנביאי האמת במדע, והשני שנשיב על כל מי שטוען עלינו בדבר מדברי תורתנו". גם רבינו בחיי בספרו "חובת הלבבות" (שער היחוד פ"ג) דן בשאלה האם "אנו חייבים לחקור על היחוד בדרך העיון אם לא. אומר: כי כל מי שיוכל לחקור על הענין והדומה לו מן העניינים המושכלים בדרך הסברה השכלית, חייב לחקור עליו כפי השגתו וכח הכרתו".

להבהרת הענין חשוב לעיין בדבריו של הרמב"ם בספרו "מורה נבוכים" (ח"ג פנ"ז): "החכמה היא הגמורה, היא אשר התבאר בה במופת מה שלמדנוהו מן התורה על דרך הקבלה מן השכליות ההם". ומוסיף: "וזכרו חכמים ז"ל ג"כ, שהאדם נתבע בידיעת התורה תחילה, ואח"כ הוא נתבע בחכמה, ואח"כ הוא נתבע במה שראוי עליו מתלמודה של תורה. אלו דברי הרס"ג. רבינו בחיי והרמב"ם. אולם ישנם אחרים כגון ר"י אלבו, ריה"ל ואחרים שדעתם שונה היטיבו להגדיר "האמונה היא למעלה מן הידיעה המחקרית". (כוזרי מאמר א', ד' י"ג) לדעות אלו עדיפת התחושה האמונית.

יש רבות להאריך בנושא זה. למעשה אין ספק בכך שהאמונה היא המדרגה הגבוה יותר, ובמקום שאין המחשבה נתפסת זקוקים אנו לאמונה.

יפה העלית בספרך נקודות אלו שבדודאי יוסיפו חיזוק לדורשי אמונה. בעז"ה ספרך יגדיל תורה ויאריה.

בברכת התורה

דוד לאו
הרב הראשי לישראל
נשיא בית הדין הרבני הגדול

בית הרבנות הראשית, רחוב אהליאב 5, ירושלים ת.ד. 36016, מיקוד 9446778, טל': 02-5313191, פקס: 02-5377872
The Chief Rabbinate House, 5 Aholiav St., Jerusalem 9446778, Israel, P.O.B. 36016, Tel: 02-5313191, Fax: 02-5377872
דוא"ל: rabbia@rab.gov.il

בס"ד. ט"ב אדר א', לסדר ואמלא אותו רוח אלהים בחכמה וגו'. שנת ה'תשע"ט, בא סימן סתרי ומגיני אתה.

דברי ברכה והסכמה

היה למראה עיני, חיבור יקר ונפלא אמת צרופה, פרי עטו המוחנן והמבורך של ידיד נפשי הגאון הרב יניב דהרי שליט"א, איש בן חיל רב פעלים לתורה ולתעודה, מזכה הרבים ומרביץ תורה לעדרים בעיה"ק אשדוד ת"ו. הגאון הרב המחבר שליט"א, שמו נודע בשערים, וכבר יצאו מוניטין שלו בחיבורו הנפלא עב הענן על חמשת חומשי תורה. פי צדיק ינוב חכמה.

ועל של עתה באתי, ונקראתי לבוא אל המלך, מאן מלכי רבנן, על חיבורו הנהדר אמת צרופה. החיבור הזה כשמו כן הוא, מצרף לכסף וכור לזהב, צורף ובוחן כצורף את הכסף וכבחון את הזהב, את יסודות תורת האמת והח"ן. בסייעתא דשמיא יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים, והמשכילים יבינו (דניאל יב, י).

ביחוד מחזק ומבסס החיבור את האמונה התמימה הגבוהה מעלה מעלה מכל שכל וחכמה. מקרא מלא דבר הכתוב (דברים יח, יג) תמים תהיה עם ה' אלהיך. כידוע, הרבה הרבה חכמה בינה ודעת, ערמה ופקחות, צריך האדם כדי לקיים מקרא שכתוב תמים עם ה' אלהיך. ביחוד עוסק הקונטרס שבפנינו בעניין חשיבות לימוד תורת הח"ן בכלל, וספר הזוהר הקדוש בפרט, והנובע והמשתלשל ממנו, קבלת רבינו האר"י הקדוש, ודיישרן דשריין וסמיכן עליה, רבותינו המקובלים האחרונים מצוקי ארץ. ונמצא ח"ן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם.

בודאי ובודאי שאין הגאון המחבר שליט"א, ואין החיבור החשוב והנכבד, זקוקים להסכמה ממני ומשכמותי. אלא שהמחבר שליט"א יחד

פרק אודות הקבלה בתימן. ואבי אבי אבא מאור גולת תימן, הגאון הגדול רבינו יחיא יצחק הלוי זצוק"ל, כיהן כרב הראשי וכראב"ד כל ק"ק תימן, והיה האיש על החומה העומד על המשמר, המשמר את האמונה הרצופה והצרופה, נשיא נשיאי הלויים שומרי משמרת הקודש. לפיכך מסר הרב שליט"א לעיוני את החיבור, וענוותו תרבני, ובקש שאשימה עיני עליו, בהיות זכות אבותי מסייעת.

תחילה אען ואומר. הנה יודע כל שער עמי, שאבותינו ואבות אבותינו, רבותינו ורבי רבותינו בארץ תימן, היו מאמינים ודבקים מאד מאד בתורת הח"ן והסוד. ולא בכדי העמידה עדת תימן את המאורות הגדולים ביותר בחכמת הקבלה. די לנו שנציין כאן ועתה לקוצר המצע, את רבינו הקדוש שר שלום מזרחי שרעבי (הרש"ש הקדוש), ממשיך דרכו המובהק ביותר של האר"י הקדוש, ועד אַחֲרָן רבינו מרדכי שרעבי זצוק"ל גדול המקובלים בדורנו, ורבו המובהק בקבלה של מרן מרא דארעא דישראל רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל [וסהדא רבא הראשון לציון מרן הג"ר יצחק יוסף שליט"א בספר במחיצתו בעמ' ט', וכך הרב יעקב ששון נכד מרן בספר אביר הרועים בעמ' 214].

ובתימן גופא, מי ימנה את חכמי הקבלה הרבים למאות ואלפים. אי אפשר למנותם ולפרטם כי רבים רבים הם. ומיראת האריכות נזכיר רק אחדים מקצת מהמפורסמים שבהם כגון: רבינו זכריה אלצ'אהרי מחה"ס ספר המוסר, רבינו ישראל בן שלמה הכהן מצבירה מחה"ס סגולת ישראל, המשורר המקובל האלהי רבינו שלום ב"ר יוסף שבזי, רבינו שלום ב"ר יוסף הקרחי מחבר ספר סגולות, רבינו שלמה ב"ר דוד הכהן מחה"ס לחם שלמה, רבינו יצחק ב"ר אברהם ונה מחה"ס פעמון זהב והספר רכב אלהים, ועוד ועוד. והחיבורים המקוריים והעתקות כתבי היד בקבלה מתימן הם אלפים ורבבות, אין להם מספר.

טוב מאד עשה הרב המחבר שייחד את שער ז' "עורי צפון ובואי תימן", ואת שער ח' "עין ולב יחד מריבים" למחלוקת שאירעה בדור האחרון בעיר צנעא אודות הקבלה. ואף שבאמת לא היו המערערים האלו אלא מתי מעט, יחידי יחידים שבקצה המחנה, מן המוקצים שבמחנה. בחייו של רבינו יחיא יצחק הלוי זצוק"ל לא היו יותר מכעשרים שלושים

נערים, כפי שכתב רבינו בכמה מאיגרותיו. חלקם היו ממש מנוערים מן המצוות, ולהם שנים שלשה רבנים ששגו ברואה פקו פליליה. ברור שבחינה היסטורית ומבחינה סטטיסטית לאפס מוחלט יחשבו. בכל עניין זה קיימתי בעצמי כבוד אלהים הסתר דבר. אלא שבעלייה לארץ ישראל, שרבתה הכפרנות בתורה שבכתב ובתורה שבעל פה, והמינות והחילוניות מושלות, הועצמו והואדרו מעשיהם הרעים, במסווה של תרבות והשכלה. והיא תרבות אנשים חטאים, הוי חכמים בעיניהם. לו חכמו ישכילו זאת. ואכמ"ל. ואמינא אנא, אדרבא ואדרבא: והמשכילים יזהירו כזהר הרקיע ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד (דניאל יב, ג).

ניתנה האמת להיאמר, וכבר ציין זאת הרב המחבר בצדק רב, שכל מחלוקת זו מעיקרא, נגרמה רק בגלל הופעתם של תיירים ומבקרים זרים מאירופה, שכפרו בעיקר והוציאו עצמם מן הכלל, וביקשו לעקור את הכל, באמצעות ספרים חיצוניים ספרי מינות ואפיקורסות שהביאו עמם, ועוד הוסיפו ושלחו הרבה מארצותיהם.

כנגד כפרנות זו יצא אבי אבי אבא בחרב ובחנית. הוא בקש ודרש שכל ענייני הדת והאמונה יתבררו ויוכרעו אך ורק על ידי גדולי התורה היראים והשלמים שבירושלים עיה"ק. ואודות חברת כי"ח (וניעו) שבקשה לנעוץ טלפיה בצנעא, על ידי הקמת בית ספר מקולקל (ובפי החטאים "מתוקן", ותקנתם קלקלתם). היה רבינו יחיא יצחק נלחם בכל עוז. כפי שכתב בעל המחלוקת באגרת לחכם באשי חיים נחום, שהיה אף הוא אפיקורס גמור כידוע לידועים (קצת מזה ראה בספר אביר הרועים חלק א' לפי מפתח השמות, ובאיש ימיני כרך ה' עמ' רס"ב הערה 248, ואכמ"ל). "ודורש [רבינו יחיא יצחק הלוי] בקהל האספות, כי הרוצה להוציא בניו לתרבות רעה להיות נוצרי, יכניסנו לבית הספר. כי החברות המשתדלות ליסד בתי ספר המה הינ"ץ (אליאנס בהגיית תימן) והציונית, ושתיהן כבר הפרו ברית התורה והמצוה והמה נוצרים גמורים". (מתוך אגרת בספר איש ימיני כרך חמישי אשר טרם נדפס). ובזה מיושבים מעט דברי הרב המחבר שליט"א בפרק ח' הערה פ"ד, ואכמ"ל. והאמת והשלום אהבו.

ואחתום מעין הפתיחה, בברכה ובהוקרה לגאון המחבר הרב יניב דהרי שליט"א, שיוסיף לחבר חיבורים נפלאים, מפרי תנובתו הטובה והמתוקה, חיבורים כאלו וכיוצא בהם, כהנה וכהנה. ויקוים בו מקרא שכתוב (תהלים א) אשרי האיש אשר וגו', כי אם בתורת ה' וגו', והיה כעץ שתול על פלגי מים אשר פריו יתן בעתו ועלהו לא יבול וכל אשר יעשה יצליח, ומקרא שכתוב (שם צב, טו) עוד ינובון בשיבה דשנים ורעננים יהיו, להגיד כי ישר ה' צורי ולא עולתה בו.

הכותב וחותם לכבוד התורה ומשמריה

מוקירו עוז

אבירן יצחק הלוי

אבירן יצחק הלוי

הרב יצחק הלוי אבירן
חבר בית הדין הרבני האזורי
תל-אביב יפו

הקדמה

כי גדול מעל שמים חסדך ועד שחקים אמתך

יום הגיע ואחל הקדמה

אכתוב דברי נפשי יהבית

כתובה על ספר 'אמת צרופה'.

מאת י"י היתה זאת היא נפלאות בעינינו

במה יזכה נער את ארחו להביע אמרתו, והלא 'אמת צרופה' היא, ומגן לכל החסים בו, הן 'אמת' חפצתי רזיך בטוחות, סתרי ומגני אתה אדון הנפלאות, זה היום אכן אגילה במלות הכתובות, ואולם בדמעותי אמסה קטנתי תוכחות, נבזה בעיני נמאס ארחץ אמלח את חרפתי, והיאך אפצה ואודיע 'אמונתך התמימה' בפי, בין אבין את אשר לפני גזע תרשישים, אולם זקן וכסיל ידעו והשיאו עיטין.

קטנתי מכל החסדים אשר עשית עמדי, ובגפי עודני מפלס ארחות רגלי, איכה אשא לבדי משא^א יתרון האמונה, והלא אני איני, הבטל באורך, כעב טל בחם קציר ייתי ואראהו, ועוד מעט ואין

א. משא - כמו (משלי לא, א): דברי למואל מלך 'משא' אשר יסרתו אמו, וכן (ישעיהו יט, א): 'משא' מצרים הנה יי רכב על עב קל.

רשע והתבוננת על מקומו ואיננו, חבי כמעט רגע עד יעבור, והנני נטה אליך כנהר שלום, כי אבן מקיר תזעק אין זולתו, שמש צדקה ומרפא ליודעי שמו.

ואמנם דור עצות ודעות מחוכמים, ואולם נבוכים הם בארץ החיים, הנה ירחיק אדם חקר ביגיעו, והלא היא נצבת כנר לרגלו, כי לא בשמים היא, ולא ממדבר הרים, 'אמת צרופה' המתוקה, מדבש ונפת צופים, שגיאות מי יבין, אל ימשלו בי זדים, יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניכם רעים אהובים:

ובאמת כי קרוב אליך הדבר ופשוט, לאהבה את יי' בתמימות, ואולם רבים נוטים שלא להעריך דיו את היתרון העצום והמולד של עם הנצח הטבוע היטב בישותם, במחברת זו ננסה לגלות את יתרון 'האמונה התמימה' הגבוהה מעלה מעלה משכל חכמה והגיון אנושי, ולהוכיח כי חקירה בשכל אין היא אלא אומנותו ולהט חרבו השנונה של יצר הרע, ואילו ישראל אשר נשמת אלוה מפעמת בקרבו, אינו זקוק כלל לחקירה בשכל כדי לחוש ולהרגיש היטב את בוראו, שהרי באמצעות 'האמונה התמימה' תישק נשמתו בשכינת עוזו, ותהא מציאותו ברורה כשמש הזורחת כנגדו, וכלא היו יהיו כל תהיות לבבו.

ואמנם בנוסף ל'אמונה התמימה' זיכנו הבורא יתברך לעדות, וחזקה שאין האב מנחיל לבנו דבר שקר, כמובא בפ' הרמב"ן (דברים ד): וגם בך יאמינו לעולם - כי כשנעתיק גם כן הדבר לבנינו, ידעו שהיה הדבר אמת בלא ספק כאלו ראוהו כל הדורות, 'כי לא נעיד שקר לבנינו' ולא ננחיל אותם דבר הבל ואין בם מועיל.

ולכן וגם בך יאמינו לעולם - שנאמין בשלמות במשה ובמקבלי השמועה המועברת בעדות, שהם גדולי התורה וההוראה אשר בכל דור ודור אשר הם ממש בבחינת משה², דכתיב: **ויקם עדות**

ב. כמובא בספר הזוהר (תיקוני זוהר תקונא שתין ותשע צט, א) אמר רבי שמעון: חברי'א בודאי

ביעקב ותורה שם בישראל אשר צוה את אבותינו להודיעם לבניהם:
למען ידעו דור אחרון בנים יולדו יקמו ויספרו לבניהם: (תהלים עח, ה-ו),
 ונוכחנו לדעת במשך הדורות כי מי שלא התבטל לנוכח גדולתם
 של גדולי התורה וההוראה אשר בכל דור ודור, דכתיב **בם אשר**
יהיו בימים ההם, הרי הוציא עצמו מן הכלל ובדרך כלל כפר בעיקר,
 שהרי שתי בחינות הם המשלימות האחת את זולתה, דכתיב (שמות
 יד, לא): **ויאמינו ביי' ובמשה עבדו.**

ואמנם אף שעדות זו כוללת את ספר הזוהר הקדוש ויחוסו
 לתנא רבי שמעון בר יוחאי, נראה כי מחמת גודל חשיבותו לטהרת
 האדם וסגולתו הנפלאה לדבקות האדם בבוראו, וכמו כן גודל
 חשיבותו לקירוב הגאולה השלמה [כנזכר בספר הזוהר עצמו (רעיא מהימנא
 נשא קכד, ב): 'דאיהו האי ספר הזהר יפקון ביה מן גלותא ברחמי' ויתקיים בהון (דברים
 לב, יב): יי' בדד ינחנו ואין עמו אל נכר], הרי מחמת כן הגביר יצר הרע את
 תחבולותיו המחוכמות כדי למנוע כמה שיותר את העיסוק והלימוד
 בספר חשוב זה בטענות ומענות מתמיהות, אשר נשמעות לעיתים
 אף מפי תלמידי חכמים ויודעי ספר.

קודשא בריך הוא אסתכם עמנא עלאין ותתאין למהוי בהאי חבורא, זכאה דרא דהאי
 אתגלייא ביה, דעתיד כולי האי לאתחדשא על ידא דמשה [ואולי נמצא בדברים הללו רמז לרבי
 משה די ליאון שגם בו אתפשט רוח משה כבכל צדיק הדור והתפרסם לכלל ספר הזוהר על ידו כידוע]
 בסוף יומיא בדרא בתראה, לקיימא קרא: **מה שהיה הוא שיהיה**, וביה: **ממכון שבתו השגית**,
 "אשרי העם שככה לו" בגימטריא משה, "אשרי העם שיי' אלהיו" דעליה אתמר: "דור הולך
 ודור בא" ולית דור פחות מששים רבוא, ועליה אתמר: "דבר צוה לאלף דור" ואתפשטותיה
 הוא בכל דרא ודרא' בכל צדיק וחכם דמתעסק באורייתא וכו'.

וכן מובא בתיקוני זוהר (תוספת לתקון ס"ט קיד, א) אמר רבי אלעזר: אשתמודע מהכא
 דמשה מאתווי משמע דאיהו הבל ואיהו שת ואיהו משה 'ואתפשטותיה דמשה בכל
 דרא ודרא' ובכל צדיק וצדיק. והיינו שיש בכל צדיק וגדול הדור מבחינת משה רבינו,
 שהוא מנהיג העדה מורה ההוראה והדרך של הדור.

וכפי שנשמע לא מכבר מפי אברך יקר וחשוב אשר קיבל מרבו, שעדיף שלא ללמוד בספר הזוהר הקדוש משום גודל קדושתו, ומפני שמלא הוא בשמותיו הקדושים, מדותיו של הקב"ה והמלאכים הנזכרים בו, וכל זמן שאדם אינו מסוגל לכוון כראוי בדברים שהם לכאורה פשוטים כבתפילה ובקריאת שמע, אזי עדיף שלא יעסוק בספר הזוהר הקדוש בעת שאין עדיין דעתו ומחשבתו צלולה וטהורה כראוי.

והלא על כך יש לשאול, הכיצד יגיע האדם לטהרה ומחשבה צלולה אם לא על ידי עיסוק בלימוד ובגירסא של ספר הזוהר הקדוש, שהוא כמעין המטהר, דכתיב ביה: **ומעין מבית יי' יצא והשקה את נחל השטים**¹⁷⁶ (יואל ד, יח)? ועוד יש לשאול, הרי ידועים הם דברי הרמב"ן (בראשית הקדמה): **כי יש בידינו קבלה של אמת כי כל התורה כולה שמותיו של הקדוש ברוך הוא. וכי יעלה על הדעת שלא נעסוק בתורה חלילה מפני שכל התורה כולה שמותיו של**

ג. כנזכר בספר הזוהר (זוהר חדש רות לא, א): שבאותו זמן עתיד הקדוש ברוך הוא לרפאות את כל העולם. ומפני שנחל 'שטים' מרבה ניאוף, יצא מעין מבית ה' לרפאות אותו הנחל.

וכן 'ומעין' גימ' 'זה ינחמנו' = 176, שהוא רשב"י אשר ינחמנו ממעשנו ומעצבון ידינו מן האדמה אשר אררה יי' (בראשית ה, כט), שהיא היא עבודת הבירור באמצעות ספר הזוהר הקדוש, דכתיב: **ויאנחו בני ישראל 'מן העבדה' ויזעקו ותעל שועתם אל האלהים, 'מן העבדה' גימ' 'ומעין' = 176, וכתיב בתריה: וישמע אלהים את נאקתם ויזכר אלהים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב: וירא אלהים את בני ישראל 'וידע אלהים' (שמות ב, כד-כה), 'וידע אלהים' גימ' 'ומעין' = 176, ופי' הרמב"ן (בכור שור שמות ב, כה): וידע אלהים - שם לבו ודעתו עליהם. כי אמנם כאשר נזכה כלל ישראל להתרגל בלימוד ובגירסא בספר הזוהר הקדוש דבר יום ביומו, ישים הקב"ה לבו ודעתו עלינו, ואכן ויגאלנו במהרה. וכן 'ומעין' גימ' 'לעולם' = 176, הרומז לפסוק: **כי לא תשכח מפי זרעו, שהם סופי תיבות 'יוחאי'** [היינו שלא תשכח בזכות ר' שמעון שהוא זרעו של יוחאי] (כנזכר בפתיחה לספר ליקוטי מוהר"ן).**

הקדוש ברוך הוא?! ומה גם שבלימוד תורה הריהו מוציא אזכרות בפיו ממש, מה שאין כן בלימוד ספר הזוהר הקדוש שאינו מוציא בפיו שמות מלאכים או צירופי שמות קדושים, אלא אך מביט או מהרהר הדבר בלבנו. ועוד קשה, שהרי ידוע שאף הזקוק לטבילה כתקנת עזרא, מותר בזמן הזה בקריאת שמע ובלימוד התורה, והרי הוא ודאי שאינו טהור?! וכן מובא בדברי הרה"ג יצחק רצאבי שליט"א (שו"ת עולת יצחק ח"ב סימן ק"ב): כי אף להמונעים לימוד הקבלה לאשר איננו טהור, היינו דוקא בעיון והבנה ולא בגירסא בעלמא.

ואכן ניתן להשיב עוד כהנה וכהנה דברים נכוחים, ואולם בחיבור זה אין אנו מתלהמים, שהרי זו תנוח בחיק כסילים, וכאן אין אנו אלא מבהירים מה שידעו זה מכבר אבות ובנים, הרי בזה לא באנו לחדש חידושים, כאשר ימצאו בספר 'עב הענן' כתובים, כי אם לפלס דרך בל יהיו נבוכים, בבת עינו של מלך מלכי המלכים. ולכן השתדלנו לא להעתיר בדברים, ובחיבור זה קיצרנו אמרים^ד, לבל יהיה טורח לבנים אהובים, אשר אך בצלו לחסות חפצים, ולבל יתפתו בחכמה לשגות, אלא אך באהבתו לשגות, 'באמונה תמימה' ובבטחה, ואמת מארץ תצמח מהרה.

ד. קיצרנו אמרים - אולם יש לציין כי חלק מהערות המובאות בהקדמה לספר 'עב הענן' מתאימות גם לחיבורנו זה ע"ש ד"ה ואמנם סביר להניח.

אוקיר אנוש מפז

אעלה על ראש שמחתי את אשר סייעו בידי, אזכור לעולם
טובכם וישלם ה' גמולכם.

וברכה לראש לאבי מורי זכריה הי"ו בן ר' סעדיה (אלצאהרי) דהרי
ז"ל. תודה לך מעומק הלב אבא על הכול! עליך נאמר במשנה (אבות
ג, יז): אם אין קמח אין תורה.

לאמי מורתי מרת עדינה אנג'ליקה תחי' בת ר' יוסף ז"ל, יאריך
ה' ימיך בטוב ושנותייך בנעימים. תודה לך אמא על הכל! ובפרט
על חלקך באוצר הספרים הגדול הנמצא ברשותי אשר מסייע לי
רבות הן בלימוד והן בכתיבת הספרים.

לנוות ביתי היקרה, מנשים באהל תבורך, מרת שרונה תחי' בת
הרב ישעיהו סיאני זצ"ל, אשר אין ספק כי שלי שלך הוא! העומדת
במשמרת הקודש לקיים עולה של תורה, "ישלם יי פעלך ותהי
משכורתך שלמה מעם יי".

לבני ביתי אסיר תודה הנני על רוב הנחת אשר הנכם מסבים
לי בכל עת. יזכה אתכם ה' יתברך לבנות בתים נאמנים של תורה
ואהבת ה' בקדושה וטהרה, אשר ימלאו ילדים וילדות משחקים
ברחבתיה של ירושלים הבנויה בקרוב ממש אמן.

רוב תודות ושפע ברכות לבעל המסורה הרה"ג ניסן שרוני

שליט"א, לידידי הרה"ח אפרים גוטליב שליט"א, לידיד נפשי הרב עמירם יוסף קדוש שליט"א, על מלאכת הקודש הנפלאה הן בעימוד והן בעיצוב הספר, לראש כולל 'עזרת תורה' ביאלא אשדוד הרב יוסף ברנדויין שליט"א, ולחברי האברכים החשובים הי"ו.

לרבנים הגאונים שליט"א אשר אישרו פרי עמלי ונתנו הסכמה לספר 'אמת צרופה'. אברככם בבריאות גופא ונהורא מעליא, ושתזכו להנהיג עדת צאן קדשים בדעת אמת, וסייעתא דשמיא תהא תמיד מנת חלקכם.

תּוֹכֵן הָעֵינִינִים

הבהרה: הספר 'אמת צרופה' מחולק ל"א שערים אשר נקבו בשמות המתארים כל אחד פחות או יותר את הנאמר באותו השער, ואולם חשוב להדגיש כי הספר אשר לפניכם נבנה באופן שהנאמר בשער הקודם לחברו, מהווה בסיס חשוב להבנת הדברים שיאמרו בשער הבא ובשערים הבאים אחריהם, כטבעת השלובה בחברתה בשרשרת הבנת הדברים לאשורן, ולכן נראה כי להמקדים ללמוד שער המאוחר לפני המוקדם, מיועדת בהחלט הבהרה זו.

שֶׁעַר א'

אני חכמה שכנתי ערמה.....
כיצד חכמה הפכה לערמה וגרמה לרפיון קשר 'האמונה התמימה' המחברת את האדם בבוראו.

שֶׁעַר ב'

אמונת חכמים.....
גדולי התורה וההוראה אשר בכל דור ודר הן הדבר החשוב ביותר בבריאה כולה! מדוע אם כן 'אמונת חכמים' מהווה אתגר וניסיון דגול יותר מהאמונה בה' יתברך שמו.

שֶׁעַר ג'

יתרון 'האמונה התמימה'.....
החכמה האנושית מוגבלת בתבנית ובמסגרת 'חוקות שמים וארץ' ואולם 'האמונה התמימה' בת חורין היא מגבולות ומגבלות אלה.

שער ד' ד

סערה בכוס מים.....לה
 כיצד באה לביטוי בפועל 'האמונה התמימה' אשר אינה מוגבלת כלל! בתוך העולם הזה הגשמי המוגבל בתבנית ומסגרת חוקות.

שער ה' ה

חכמת אדם.....מה
 חכמה היא הבחינה הגבוהה ביותר אשר יש לנבראים תפיסה כל שהיא בה, ואולם בעקבות החטא הקדום נהפכה לרועץ! עד לעת בה כתיב (ישעיהו כה, ח): "בלע המות לנצח ומחה אדני יי' [אלו קרי] דמעה מעל כל פנים וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ כי יי' דבר".

שער ו' ו

לקנות חכמה ולב אין.....נר
 המשיכה להשכלה ולרכישת ידע כללי על פי רוב מחלישה את התשוקה לחיבור עם מקור החיים הנצחי, המורגש בעיקר בבינת לב האדם המבקש להתכלל בקדושה העליונה.

שער ז' ז

עורי צפון ובאי תימן.....סז
 ההשכלה אשר היתה הורתה מוצפון, כמעט וכלתה כל חלקה טובה! ואולם נראה כי באי תימן הזכירו יתרון התמימות ודמויות ישראל סבא מה' היא.

שער ח' ח

עין ולב יחד מריבים.....עב
 עין ולב הם ב' בחינות המסמלות את שני הגישות השונות והקוטביות האחת מן השניה בדרך הקניית הידע, הן בלימוד התורה הקדושה והן בתפיסת וידיעת מציאות הבורא יתברך והנהגתו עלי אדמות.

שער ט' ט

כתר תורה מונח.....פו
 במציאות בה אנו חיים ופועלים אין אמצע, שהיא מעין בחינה ממוצעת בין טומאה לטהרה, אלא או עילאה גבר ואז מושפע האדם מעילא מאור ה' יתברך המתוק והטהור, או חלילה תתאה גבר ואז ממשיך האדם על עצמו טמאה ממני ממרעין בישין תתאין, רחמנא ליצלן.

שֵׁעַר י'

תיקון הדעת.....
ישנה אהבה קדומה וישנה אהבה בתענוגים, שאשרי הבוחר בה בעת הזו ופורש מתענוג גשמי, הנמשך מזוהמת נחש הקדמוני.

שֵׁעַר י"א

להבין משל ומליצה
מדוע זכו דוקא דור 'עקבתא דמשיחא' הנחותים לכאורה, לגילוי האדיר והעצום אשר לא זכו לו אף דור הראשונים כמלאכים?

אני חכמה שכנתי ערמה

אמת כי כדי לכתוב חיבור חשוב כדוגמת 'אמת צרופה', צריך היה שיקום גברא רבה בעל שכל חריף מאוד וכשרון חקירה אדיר, כך שיוכל להתנצח כנגד אותם שכלתניים ובעלי חיצים, ושידע כיצד להשיב לטענותיהם כראוי, בין אם הם חוקרים מדופלמים בעלי תוארים אקדמיים מפקולטות שונות, ובין אם הם יודעי ספר אשר קבלו דבר מרבותינו בעלי השמועה, אולם מקצתה דחו, ובכך נשבר עול רבותינו מהם, ונתקיים בהם המקרא: **כי שתים רעות עשה עמי אתי עזבו מקור מים חיים לחצב להם בארות בארת נשברים אשר לא יכלו המים** (ירמיהו ב, יג).

ולכן מה לי במקום בו אמורים להתנגח ולהאבק עם משרתיו ועושי דברו של שרו של עשו? ואולם, כיון שברור הוא יתרון האור! וכיון שגבר הכאב, וגדול כים שברך, מעי מעי אוחילה קירות לבי... **לא אחריש כי קול שופר שמעת נפשי תרועת מלחמה** (ירמיהו ד, יט). ועל כן, אמר לבי... **את פניך יי' אבקש** (תהלים כז, ח). ועל אף שמעולם לא הטיתי אזני לשמוע טענותיהם, מתוך אותו קו המנחה אותי מנעורי שעדיף להתחזק במדת התמימות באמונה שלמה ולהתרחק מחקירות, דכתיב: **החקר אלוה תמצא? אם עד תכלית שדי תמצא?** (איוב יא, ז), שהרי 'האמונה התמימה' היא באמת המעלה הנעלה מכל,

וכפי שציוה ה' יתברך לאברהם אבינו ע"ה: **התהלך לפני והיה תמים** (בראשית יז, א), שכן האמונה בה' יתברך וברבותינו גדולי התורה אשר בכל דור ודור בתמימות דוקא, היא היתרון העצום של עם הנצח על שאר אומות העולם, הנחשבים **כמר מדלי וכשחק מאזנים** (ישעיהו מ, טו), שעיקר אומנותם, היא חקירה בשכל ובחכמה אנושית.

ואכן מובא במדרש (איכה רבה (וילנא) פרשה ב): **'חכמה בגוים תאמן'**, חכמה, תאמן! אבל אמונה אמתית שהיא מעל כל שכל והגיון אנושי, הרי היא בחינה השייכת אך ורק לישראל אשר נשמת שדי בקרבו, כמוכח בספר **'עב הענן'** (עמוד טו, בפ' הפסוק והאמן בה)⁸.

ואמנם, כאשר אדם נשען על שכל, ומרבה בחכמה וחקירה, בנקל יכול הוא לבוא לידי טעות! שכן בדרך כלל לכל קושיה נמצא תירוץ, ועל כל תירוץ על פי רוב הרי ניתן להקשות שוב, ואף אם תהא התשובה נכונה מצד האמת, עדיין ניתן יהיה להקשות בטענות

אמת מארץ

א. וכן שם בביאור **'יטריח עב'** (הערה ג): אשר נשמת שדי בקרבו, דכתיב: **ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה** (בראשית ב, ז), ואדם היינו ישראל, כי אין עכו"ם קרואים אדם, כמובא בגמ' (בבלי בבא מציעא קיד: ע"ש).

ועל אף שיש עכו"ם המאמינים בבורא יתברך, על כל פנים כיון שאין חיותם אלא בבחינת נפש, וגם היא אינה כמו של ישראל, [כנזכר בספר הזוהר ויקרא כה, ב] לכן יכולים הם להבין רק את הבחינה הראשונה באמונה, שהיא על דרך השכל, שהרי שכל הוא מהותם כנז"ל, אבל האמונה הנזכרת שהיא מעל כל שכל והגיון אנושי, אין הבין אלא רק מי שנשמת ה' פועמת בקרבו, דכתיב: **ונשמת שדי תבינם** (איוב לב, ח), שהוא אך ישראל אשר נשמת שדי בקרבו, כנ"ל.

וכן צריך לידע שהיא היא סיבת שנאת האומות אותנו, כי אף על גב דלא חזי מזלא חזי, ומרגישים הם ללא הבנה את השוני וההבדל המהותי בינינו, הגורם לשנאה התהומית והנצחית כלפי עם ישראל ותורת ה', אותה השנאה שנקבעה כהלכה לדורות, עשו שונא ליעקב.

שונות, שהרי מי יפריע לשקר למצוא אלפי קושיות שוא ומענות כוזבות ולהביך בכך שוב ושוב את האדם פעם אחר פעם, ללא הרף וללא כל תכלית?

ואכן זו היא אומנותו של יצר הרע! דכתיב: **והנחש' היה ערום** (בראשית ג, א), ותרגם אונקלוס: וחויא הוה 'חכים', ו'חכים' היינו חכמה, שהיא לדעת כיצד לטעון וכיצד לענות. וגם 'ערום' הוא מלשון ערמה שהיא ערמומיות, דכתיב: **אני חכמה שכנתי ערמה** (משלי ח, יב), ומובא בגמ' (בבלי סוטה כא:): שכנתי ערמה - כיון שנכנסה חכמה באדם - נכנסה עמו ערמומית.

ואמנם כך אמר הנחש, דכתיב: **'אף' כי אמר אלהים לא תאכלו מכל עץ הגן** (בראשית ג, א) ואכן 'אף' סוג של התחכמות היא, שהרי דבר ה' יתברך ברור ופשוט הוא! ולקיים דברו בתמימות, פרושו - בשלמות ללא שום תנאי, וכיעקב אבינו ע"ה, דכתיב ביה: **ויעקב איש תם** (בראשית כה, כז), אשר תרגם אונקלוס: ויעקב גבר 'שלים', שכן 'שלמות' - תמימות היא, היינו לקיים הדבר כפי רצון ה' יתברך בשיא השלמות, וללא התחכמות כלל.

וביאור המלה 'אף' היא 'למרות' או 'בניגוד', ואכן זה הדבר ודאי

אמת מארץ

ב. ללא כל תכלית עבור האדם, אבל עבור סמא"ל היא תכליתו וייעודו, להתיש את מוח האדם בטענות ומענות שוא, אולי בכך יצליח להחליש את האמונה אשר בקרבו, שבחינתה גבוהה מעלה מעלה מכל שכל והגיון אנושי כנ"ל.

ג. הנחש הוא יצר הרע סמא"ל, המסמל את תכלית הרוע הקיים ושאר כוחות הטמאה הקשורים בו (כגון נוקבא דס"מ, ש"ד ושאר מזיקין רחמנא ליצלן).

ד. ואמנם 'אף' הוא 'למרות' שהוא גם 'להמרות', היינו 'להמרות' את דבר ה' חלילה, שהוא דבר הנעשה על ידי פיתוי אותו נחש הוא יצר הרע, וכמובא בגמ' (בבלי סוטה ג):

היפך התמימות! והוא לנסות ולפרש את דבר ה' יתברך הפשוט והישר ולהטותו בדרכים שונות ומשונות.

ולכן תכף ומיד לאחר שהתפתו וחטאו בעצת הנחש הערום, הבחינו לאלתר כיצד נפלו פלאים ממדרגתם הרמה וממעלת 'האמונה התמימה' בה' יתברך שמו, שהרי כעת התלבשה בהם בחינת החכמה שהיא טענות ומענות^י, דכתיב: **וידעו כי עירמם הם**

— — — — — אמת מארץ — — — — —

אין אדם עובר עבירה אלא אם כן נכנס בו רוח שטות. ואכן 'שטות' הם ראשי תיבות: **שטן טמא ואלף תשוקתו**.

וכתיב: **ויוסיפו עוד לחטא לו 'למרות' עליון בציה** (תהלים עח, יז), ופי' רש"י (תהלים עח, יז): למרות - להקניט כמו "ממרים הייתם", ובמצודת ציון פי' (שם): למרות - למרוד. ונמצא בדרך פלא שלהקניט ולמרוד בה' יתברך, הוא דבר הגורם ל'אף', דכתיב: **וחר 'אף' יי' ביום ההוא** (במדבר לב, י), וכתב: **כי יגרתי מפני 'האף' והחמה אשר קצף יי' עליכם** (דברים ט, יט), וכתב: **מה חרי 'האף' הגדול הזה** (דברים כט, כג).

ה. כפי שמתואר בקרא כיצד השיב אדם לה' יתברך בדרך עקלקלה כאשר הוכיחו, דכתיב: **ויאמר לו איכה: ויאמר את קלך שמעתי בגן ואירא כי עירם אנכי ואחבא** (בראשית ג, ט י). ובמקום להתוודות מיד ולומר 'חטאתי' לך ה', אנא מחל לי ברחמיך הרבים, עם כל זאת המשיך וכפר בטובה באמרו: **האשה אשר נתתה עמדי הוא נתנה לי מן העץ ואכל** (שם ג, יב), ובמעין ניסיון התחמקות ובריחה מנטילת אחריות, אמרה האשה: **הנחש השיאני ואכל** (שם ג, יג).

ולעומת זו אצל דוד המלך ע"ה שבא לתקן את פגם 'האמונה התמימה', מצינו שאמר תכף ומיד לנתן הנביא שהוכיחו בדבר ה': **חטאתי ליי'** (שמואל ב יב, יג), ללא שום התחכמויות או ניסיון להמעיט בחומרת החטא או להטיל האשמה על אחר, ולכן השיבו נתן הנביא מיד: **גם יי' העביר חטאתך לא תמות**. שכן דוד המלך ע"ה התחזק במדת 'האמונה התמימה' דבר יום ביומו, דכתיב: **דרך אמונה בחרתי** (תהלים קיט, ל), וכתב: **אנה אלך מרוחק ואנה מפניך אברח: אם אסק שמים שם אתה ואציעה שאול הנך: אשא כנפי שחר אשכנה באחרית ים: גם שם ידך תנחני ותאחזני ימינך: ואמר אך חשך ישופני ולילה אור בעדני: גם חשך לא יחשיך ממך ולילה כיום יאיר כחשיכה כאורה:** (תהלים קלט, ז-יב),

(בראשית ג, ז), 'עירומים' שהוא גם לשון ערמה, וכןזכר לעיל: כיון שנכנסה חכמה באדם - נכנסה עמו ערמומית.

ואכן בו בעת שהתלבשה בהם זו החכמה, אזי נחלשה בקרבם מאוד 'האמונה התמימה', דכתיב בתריה: **וידעו כי עירמם הם ויתפרו עלה תאנה** (בראשית ג, ז), ואמנם 'עלה תאנה', הם סופי תיבות: **מה נאכל בשנה השביעת הן לא נזרע** (ויקרא כה, כ), שהוא דבר המורה ודאי על חסרון 'האמונה התמימה'.

ואולם זה לעומת זה ברא ה', כמובא במדרש (ילקוט שמעוני עקב רמז תתע): כך אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: בני, בראתי לכם יצר הרע, בראתי תורה תבלין.

כי אכן התיקון לחכמת הערמה שהתלבשה באדם באותו החטא, היא תורת ה' התמימה [כנזכר ביתר הרחבה לקמן בשער י'], דכתיב בה: **תורת יי תמימה משיבת נפש** (תהלים יט, ח), ואמנם 'משיבת נפש' עולה בגימ' 'ואתה תמשל' = 1182, שכן התמימות יתירה מעלתה אלפי מונים מבחינת החכמה! כי הבא להילחם ביצר הרע באמצעות החכמה ספק נוצח ספק אינו, שהרי זו החכמה היא היא אומנותו ובחינתו של אותו יצר הרע הערמומי, דכתיב ביה: **והנחש היה ערום**, אשר תרגם אונקלוס: וחויא הוה 'חכים' כנ"ל.

— — — — — אמת מארץ — — — — —

שכן הבין דוד המלך ע"ה שהכל הכל הוא אך הוויית ה' יתברך, סובב כל וממלא כל, ולכן לא נותר אלא להתחזק שוב ושוב 'באמונה התמימה', דבר יום ביומו.

ופי' רש"י (בבלי שבת קמו): השיאני - לשון נשואין. ובמדרש (מדרש אגדה (בוכר) בראשית ג): מהו השיאני, מלמד שבא נחש על חוה והטיל בה זוהמא. ונחש כנז"ל הרי הוא סמא"ל שרו של עשו. ואמנם נראה שנרמז הדבר בתיבת 'השיאני', העולה בגימ' 'השמא"ל' = 376, וכמו כן 'עשו' = 376.

ואולם יתירה היא מעלת ישראל אשר נשמת שדי 'בקרבו', שיכול להבין ולהרגיש באמצעותה את אחדות ה' הפשוטה, אשר כשמש תכון תמיד נגדו, לו רק יחזק ויגביר את בחינת 'האמונה התמימה' הנזכרת הנטועה 'בקרבו', זו אשר ירש מאבות אבותיו חלק ונחלה, דכתיב: **כי חלק יי' עמו יעקב חבל נחלתו** (דברים לב, ט). ואמנם, **כי חלק יי' עמו עולה בגימ' 'בקרבו' = 310**, שכן זו 'האמונה התמימה' הנטועה 'בקרבו', אכן שייכת לאותו חלק אלוה, אשר נפח ה' יתברך באפו'.

ואכן, המרגיש והמבין את אחדות ה' הפשוטה בזכות 'האמונה התמימה' הגוברת ומתחזקת בקרבו דבר יום ביומו, אינו מתרגש

— — — — — אמת מארץ — — — — —

ו. דכתיב: **ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה** (בראשית ב, ז), וכתב הרמב"ן (בראשית ב): "ויפח באפיו נשמת חיים" ירמוז לנו הכתוב הזה מעלת הנפש יסודה וסודה, כי הזכיר בה שם מלא ואמר כי הוא נפח באפיו נשמת חיים להודיע כי לא באה בו מן היסודות כאשר רמז בנפש התנועה גם לא בהשתלשלות השכלים הנבדלים, אבל היא 'רוח יי' הגדול מפיו דעת ותבונה', כי הנופח באפי אחר 'מנשמתו יתן בו', וזה שנאמר (איוב לב, ח): "ונשמת שדי תבינם", כי היא מיסוד 'הבינה בדרך אמת ואמונה' עכל"ק. ואכן היא הבחינה אשר בה אנו מדברים.

וכמו כן כתב הרב שניאור זלמן (ליקוטי אמרים ב): ונפש השנית בישראל היא חלק אלוה ממעל ממש כמו שכתוב: "ויפח באפיו נשמת חיים" ואתה נפחת בי וכמ"ש בזוהר 'מאן דנפח מתוכיה נפח', [וכבר הערנו בספר 'עב הענן' יטריח עב הערה קצ"ו, שלא נזכר כלשון הזו בספר הזוהר ע"ש], פירוש מתוכיותו ומפנימיותו שתוכיות ופנימיות החיות שבאדם מוציא בנפיתו בכח, עכל"ק. נמצא שנשמת ישראל חלק אלוה היא, מרוממת ונשגבת מכל, ולכן מסוגלת להבין את אחדות ה' הפשוטה, שהרי משם היא בחינתה, ובפשטות ללא כל חכמה וחקירה, דכתיב: **ונשמת שדי תבינם** (איוב לב, ח), וכנזכר לעיל (הערה א'): שהאמונה הנזכרת שהיא מעל כל שכל והגיון אנושי, אין הבין אלא רק מי שנשמת ה' פועמת בקרבו, דכתיב: **ונשמת שדי תבינם** (איוב לב, ח), שהוא אך ישראל אשר נשמת שדי בקרבו, כנ"ל.

כלל וכלל ממכחישי אחדות ה' למיניהם, שהרי כלפיו חל המקרא והנה יי' נצב עליו (בראשית כח, יג) בכל עת ועת ובכל רגע נתון תמיד! כי חי הוא בפועל את המציאות החקוקה בישותו, דכתיב: שויתי יי' לנגדי תמיד (תהלים טז, ח).

ולצורך המחשה נאמר: וכי מה משנה לגבי המאמין באחדות ה' הפשוטה בתמימות, אם חיו אי פעם בזה העולם בעלי חיים גדולים ומשונים^ז, או באיזה גיל בדיוק משערים מדענים נכבדים ככל אשר יהיו את גילם, שכן כלפיו אם אכן היו - הרי ה' יתברך שמו בראם, ואם לאו - אזי בני האדם המציאום^ז, וממילא לגביו זה הדבר, ודאי שאינו מעלה ואינו מוריד מאום, שהרי באמצעות 'האמונה התמימה' שלמעלה מן החכמה, לא די שזוכה האדם להבין יותר את

— — — — — אמת מארץ — — — — —

ז. 'שויתי', עולה בגימ' טוב לחסות ביי' מבטח בנדיבים (תהלים קיח, ט) = 726, שכן המאמין בה' יתברך בבחינת זו של 'האמונה התמימה' שהינה מעלה מעלה מכל שכל והגיון אנושי, הרי ודאי שלא יבטח כלל, לא בנדיבים וכן לא בשום דבר זולת ה' יתברך שמו.

ואמנם כפי המתבקש מהמשך הדברים לקמן, הרי זו 'האמונה התמימה' כוללת בקרבה גם 'אמונת חכמים', דכתיב: ויאמינו ביי' ובמשה עבדו (שמות יד, לא), כי הא בהא תליא. ונראה שאולי נרמז הדבר בתיבת 'לחסות', העולה בגמ' לשון חכמים = 504, וכמו שכתוב: 'לשון חכמים' תיטיב דעת (משלי טו, ב), שכן מי שאינו סוטה מדבריהם כלל ואף לא כמלא נימא, הרי ודאי תיטב דעתו ויצא ממבוכת חייו הכרוכה וסבוכה בערמת חכמתו.

ח. כגון יצורים הנקראים בלע"ז דינוזאורים, במציאותו הנוכחית או במציאותו הקדומה, לפני המבול או אחריו, בעולמות הנחרבים או לאחר מכן, הרי הקב"ה נקרא 'עתיק יומין', ובכל אופן הוא הגורם לכל! בין תופעה המובנת ובין אם לאו, הרי הוא 'היה הווה ויהיה' והוא לבדו המאציל יתברך שמו, ואך הוא! מציאות הכל.

ט. הרי לא חסר תופעות מתמיהות עלי אדמות, שכן ה' יתברך ברא את זה העולם בהסתר פנים דוקא! כדי שלכאורה ניתן יהיה להכחישו, ואכן 'עולם' מלשון 'העלם' הוא,

מציאותו ואחדותו של ה' יתברך שמו בעולם, אלא שזוכה לחוש את ה' יתברך מדי יום ביומו יותר ויותר, עד אשר מציאותו תהא ביום כשמש נגדו, ובלילה כירח יכון עולם (תהלים פט, לח), יודע ומרגיש בחוש כיצד אך הוא יתברך לבדו נוכח, סובב כל עלמין וממלא כל עלמין ולית אתר פנוי מיניה'.

אמת מארץ

שכן ה' יתברך מעלים עצמו בזה העולם, כדי שהאדם על ידי מעשיו הטובים יגלהו, את אט ומעט מעט עד אשר יזכה להתכלל באורו ובאחדותו.
י. לשון ספר הזוהר, (רעיא מהימנא פנחס רכה, א) וכן (תיקוני זוהר תקונא שבע וחמשין דף צא עמוד ב) וכן (תיקוני זוהר תקונא שבעין קכב, ב).